Všetci členovia pôvodne 10-člennej výpravy na Dhaulágirí (8167 m), ktorí prežili pád lavíny, sú už doma

Obetí mohlo byť viac...

Členovia slovensko-českej výpravy na Dhaulágirí (8167 m), počas ktorej 14. októbra v základnom tábore zahynuli pod lavínou vedúci expedície Ján Matlák a aj jeho zástupca Vladimír Švancár, sa včera vrátili domov. Ich plány zvrátil taký prudký zvrat počasia, ktorý v časti Nepálu spôsobil prírodnú katastrofu.

Včerajšie predpoludnie: emotívne chvíle po prílete členov výpravy do Viedne. FOTO PETER DODEK

Vyjsť až na hlavný vrchol Dhaulágirí sa v prípade dobrých podmienok mohlo podariť viacerým členom tímu, navyše pár z nich by potom malo šancu z hlavného vrcholu aj ako prví v histórii celú horu zlyžovať. So svojimi hranami lyží primerane „nabrúsení" extrémni lyžiari tam boli s túžbou dokázať to. Keď „odišlo" priaznivé počasie, všetci čakali, že ešte môžu dostať jednu šancu na to, aby vyšli až na vrchol. Žiadna takáto možnosť však už neprišla, príroda ďalej „hrala podľa nôt" cyklóna Hudhud.

●●●

Spomedzi členov výpravy vyšli doteraz na vrchol nad 8000 metrov práve obaja Slováci, ktorí zahynuli v lavíne. Ján Matlák a Vladimír Švancár stáli na jeseň 1998 na Šiša Pangme – Matlák 24. septembra, Švancár o deň neskôr. Peter Kostelanský a Vladimír Gembeš boli zatiaľ najvyššie spolu v Himalájach na Tilicho Peaku (7134 m) a verili, že po aklimatizácii sa dostanú aj o kilometer a ďalších 33 metrov vyššie. Trojicu „mladých pušiek" extrémnych lyžiarov tvorili bratia z Liptova 29-ročný Miroslav Peťo, 27-ročný Rastislav Peťo a jediný občan Českej republiky vo výprave, 25-ročný Jiří Švihálek. Andrej Harendarčík bol až do minulého roka vojenský lekár, v tejto role pôsobil aj počas dvoch výprav na Annapurnu v rokoch 2005 a 2008, teraz je lekár záchrannej služby. Ján Šeminský sa osvedčil v roku 2008 počas záchrannej akcie pod Annapurnou, teraz výdatne pomáhal s organizáciou chodu expedície. Ladislav Vargic je lyžiar, skialpinista, freerider, kajakár na divokej vode, trojnásobný účastník súťaže Dolomitenmann, vedúci trekových skupín v Nepále, šiel za novým zážitkom.

> *„Z horolezeckého hľadiska nešlo o chybu, ale o prírodnú katastrofu."*

●●●

Členovia výpravy prileteli do Káthmandu vo dvoch skupinách 3. a 8. septembra. O tri dni vyrazili pod horu, základný tábor (BC – z angl. Base Camp) vo výške 4600 m dosiahli 18. septembra. Postupne postavili predsunutý BC v 5000 m, 3. októbra C1 v 5836 m a o šesť dní aj C2 (6573 m), dovtedy postupovali podľa plánu a všetko bolo v poriadku. Zišli na oddych do BC – a 11. októbra začalo snežiť.

Prišiel osudný večer 14. októbra. V BC pribudli asi dva metre snehu a malé stany, v ktorých členovia výpravy spávali, bol stále väčší problém odhrabávať. Od veľkého jedálenského stanu už sneh neodhadzovali, ale keď tlačil na boky stanu, opreli sa do nich zdnu chrbtami a tlačili opačným smerom. Sneh spevnili tak, až tvoril pevnú masu. Ľuďom dnu to napokon zachránilo život. Vo vzdialených žľaboch síce každú chvíľu „hučali" lavíny, ale v bezpečnej vzdialenosti od BC. Aj preto sa Matlák a Švancár rozhodli, že si pôjdu ľahnúť do svojho stanu. To isté urobili aj nepálsky kuchár Kumar Rai a jeho dvaja pomocníci Dorji Sherpa a Gopal Rai. Situácia pod Dhaulágirí sa vplyvom počasia menila každou chvíľou a stačilo len pár sekúnd, aby sa toto miesto stalo po páde niekým nepredpokladanej lavíny smrteľným aj pre ďalších troch členov výpravy. Tesne predtým, ako chceli skontrolovať tábor, to zhora „rachlo" – tentoraz z opačnej strany. Všetci vo veľkom stane vedeli, že sa to valí ich smerom, ale mohli už iba čakať na to, čo bude. Ak by boli vtedy von, možno by nebolo päť, ale až osem mŕtvych... Našťastie, ostatným pomohli práve snehom spevnené steny veľkého stanu. Zostal im v ňom síce veľmi tesný, ale predsa len priestor na prežitie. Podarilo sa im vypnúť plynový ohrievač vzduchu, ktorý im horením mínal kyslík a navyše aj podpálil koberec, aj prerezať vrch stanu a vyhĺbiť v lavíne viac ako metrový tunel, cez ktorý sa všetci dostali von. Žiaľ, ich dvom spolulezcom a trom nepálskym pomocníkom sa už nedalo pomôcť. Hoci sa snažili hrabať v mase snehu, lavína posunula stany na iné miesta. Hlavné je, že všetci, ktorí prežili, sú už doma.

Peter Kostelanský včera po prílete povedal: **„Zásah okraja tajfúnu do stredného Nepálu treba brať ako prírodnú katastrofu, podobne ako zemetrasenie alebo povodne. Z horolezeckého hľadiska sme neurobili chybu. Tábor stál na bezpečnom mieste a keď začalo snežiť, všetko padalo vo veľkej vzdialenosti od BC. Lavína, ktorá spôsobila tragédiu, spadla z opačnej strany. Ani nepokračovala nižšie, zastavila sa akurát v našom tábore. Hneď po správach o očakávanom snežení sme zišli z C2 do BC – je to miesto, ktoré je považované za úplne bezpečné, kde sa človek môže uchýliť v prípade zlého počasia a prečkať všetky nepríjemnosti, ktoré by boli vyššie. Zanevrieť po tejto tragédii na hory, na Nepál či Himaláje a na tento šport je nezmysel. V expedícii boli skúsení ľudia a špičkoví extrémni lyžiari. Skôr nepálska vláda si ‚sypala popol na hlavu'. Síce nás varovali, že sa niečo blíži, ale povedali, že napadne možno 80 cm snehu – 80 cm a dva metre je zásadný rozdiel."**

PETER DODEK

POHREBY BUDÚ DNES A ZAJTRA

Posledná rozlúčka s rodákom z Nových Zámkov Vladimírom Švancárom bude dnes o 13. h v Dome smútku v Trenčíne, v ktorom dlhé roky pracoval a neďaleko od ktorého v Mníchovej Lehote býval. S rodákom z Trstenej Jánom Matlákom sa rodina, priatelia a známi rozlúčia zajtra o 13. h v mieste jeho posledného bydliska v Zuberci. Troch pomocníkov výpravy už pochovali v Nepále.

Parte oboch horolezcov v rodinnom dome Vladimíra Švancára v Mníchovej Lehote. FOTO PETER DODEK